

Teorie si nachází cestu k umění různými způsoby a umění samo nečeká poslušně, až jí bude zpracováno a interpretováno. I proto samotný průnik teorie a současného umění málokdy probíhá konsolidovaně a s jednoznačnými výsledky. Toto číslo *Sešitu* nabízí tři sondy do způsobů takové interakce: 1) radikální politické proklamace dvou uměleckých skupin koketujících s vnitřní rozporností (Stejskalová); 2) pokusy umělecké kritiky přizpůsobit zdánlivě přiléhavý pojem odlišnému kontextu (Pospěch); 3) pohyb v nejasné zóně „nedávného“ umění, kde rozdíl mezi kritikou a dějinami umění ztrácí na ostrých konturách (Bartlová).

Číslo otevírá komparativní studie Terezy Stejskalové „*Ménage à trois* teorie, umění a politiky“, která porovnává dva více či méně explicitně didaktické umělecké projekty, francouzskou fiktivní umělkyni Claire Fontaine a ruskou skupinu Čto dělat?. Oba tyto kolektivy již jsou čtenářkám a čtenářům *Sešitu* známy díky překladům jejich textů, které jsme publikovali v předchozích číslech (ČTO DĚLAT?, „Exploze není možné předpovědět. Rozhovor skupiny Chto delat? s Jacquesem Ranciérem“, 2007, č. 1–2; Claire FONTAINE, „Ready-made umělci a lidská stávka. Několik upřesnění“, 2011, č. 11). Stejskalová upozorňuje na potenciální rozpor mezi antiautoritářským obsahem a didaktickou formou jejich proklamací. Tomáš Pospěch zkoumá ve své práci „Vizualismus a jeho pojetí fotografie jako fotografie“ nejednoznačný proces aklimatizace konceptu fotografického vizualismu v Československu osmdesátých let. Tento termín vypracoval v roce 1980 německý fotograf Andreas Müller-Pohle v esejí „Vizualismus“, jehož překladem doplňujeme Pospěchovu stať. Texty věnovanými vizualismu prezentujeme druhou stranu v rámci poválečné debaty o uměleckém statusu fotografie, které jsme se rovněž již věnovali řadou studií ve

starších číslech *Sešitu* (Karel CÍSAŘ, „Fotografie po konceptuálním umění“, 2011, č. 11; Jeff WALL, „Známky lhostejnosti“. Aspekty fotografie (jako) konceptuálního umění“, 2012, č. 12). Milena Bartlová se ve svém příspěvku „Co znamená psát dějiny umění?“, který původně zazněl na konferenci VVP AVU „Vytváření dějin současného umění“ v květnu 2011 ve Veletržním paláci, zamýšlí nad důsledky utváření dějin nedávného umění z hlediska historiografie. Naopak otázce vztahu současnosti a umění dávného se věnovala Bartlová ve své monografii *Skutečná přítomnost*, jejíž recenze číslo uzavírá.

Václav Magid, Jakub Stejskal